

НУ „Станислав Доспевски“, гр. Самоков
АДРЕС: ул. „Иван Вазов“ № 80,
e – mail: nu_st.dospevski_samokov@abv.bg, телефон: 0722/6 63 92

УТВЪРДИЛ:
ДИРЕКТОР:

/КАМЕЛИЯ АСЕНОВА/

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ учебна 2021/2022 г.

Настоящата програма конкретизира политики, мерки и дейности, приети в Стратегията за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система в област София съобразно спецификата и конкретните условия в НУ“Станислав Доспевски“- гр. Самоков

Програмата за превенция на ранното напускане на училище е част от училищната политика във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г. (Обн., ДВ, бр. 50 от 15.06.2018 г., изм. и доп., бр. 82 от 18.10.2019 г.), както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост.

Превантивните дейности, които съпътстват целогодишната работа на НУ” Станислав Доспевски” са подчинени на принципите за:

- **всеохватност на дейностите** - осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес
- **публичност и прозрачност на цялостната политика** - чрез интернет страницата на училището и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики,
- **обратна връзка** с институции, родители, педагогически съветник, класни ръководители, ученици и учители,
- **приемственост** - чрез съхраняване на традициите и недопускане да се забрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция.
- **Идентифициране на рисковите фактори** - доклад анализи на педагогически съветник и класни ръководители.

Принципи

Училищната програма за превенция на ранното напускане на училище кореспондира с темата за включващото образование като предпоставка за предотвратяване на социалното изключване. Базира се на основни принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус
- Включващото образование предполага промени в образователната система, за да може тя да се адаптира към потребностите на конкретното дете в много по-голяма степен, отколкото детето да се адаптира към системата
- Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми
- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес
- Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване

Политиките и мерките, които ръководството на НУ” Станислав Доспевски” предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.

I. ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОБЛЕМА

1. Анализ на състоянието

Силни страни:

- Квалифицирани учители
- Интерактивни методи на обучение
- Извънкласни дейности
- Възможности за изява
- Създаване на приятелска среда
- Добра материална база
- Работа по проекти

Слаби страни:

- Липса на регистър на ученици, застрашени от отпадане
- Недостатъчна роля на ученическото самоуправление за създаване на подкрепяща среда за ученици, застрашени от отпадане
- Недостатъчно мотивирани учители за справяне с проблема
- Недостатъчна ефективност на взаимодействието „училище – родители”
- Относително голям брой извинени и неизвинени отсъствия на учениците

Възможности:

- кандидатстване по различни програми, насочени към финансиране на превантивни по отношение на отпадането дейности
- ранно идентифициране на децата в риск
- нови форми за по-голямо ангажиране на родителите

- ефективно включване на училищните и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище
- обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят децата в риск да отпаднат от училище
- разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на децата, консултиране, професионално ориентиране и чрез активна работа със семейството
- поддържане на база данни
- разширяване на връзките с извънучилищните институции

При ежеседмичните проверки на документите за извиняване на отсъствията, както и в резултат на множество разговори с ученици с отсъствия училищният екип констатира, че:

- Извинените отсъствия са направени по следните причини:
  - здравословни, за които са представени съответните медицински документи;
  - семейни, удостоверени със заявление от родител/настойник;
  - за участие в извънкласни и извънучилищни дейности съгласно годишния план на училището и получени покани за включване в такива мероприятия.
- Сред основните причини за натрупване на неизвинени отсъствия се открояват, както следва:
  - нежелание на ученика да учи: по-голямата част от отсъстващите ученици нямат трудности в усвояването на учебния материал, а по-скоро са с ниска мотивация и са под влияние на външни фактори;
- Липса на родителски контрол:
  - Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите
  - Липса на ефективни санкции за родителите
  - Нисък жизнен стандарт на част от населението
  - Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище
  - Липса на финансови възможности за подкрепа на застрашените от отпадане ученици
- Наличие на социални фактори:
- Липса на ефективни санкции за родители, чиито деца не посещават редовно училище – училището не разполага с обратна информация колко реално са родителите със спрени помощи за деца, въпреки ежемесечно подаваните справки.
- Неефективни санкции на ученици:

- При липсата на родителска ангажираност наложените санкции не са достатъчно ефективни. Дори при наложени глоби по реда на чл. 347 от ЗПУО от страна на общинската администрация, в голямата им част те са несъбираеми и не постигат търсения ефект.

- Криворазбрана загриженост- безпроблемно се осигуряват медицински документи за извиняване на отсъствия и то със съдействието на родители и/или медицински работници, обезсмисля полаганите от училището усилия за намаляване на отсъствията.

2. Предприети мерки от училището по превенция и ограничаване на отпадането:

В в НУ“Станислав Доспески“ се изпълнява програма и се предприемат мерки за предотвратяване на отпадането (чл. 1, ал. 3, т. 2 и 3 от ПМС № 100/08.06.2018 г.), както и прилагането на комплекс от мерки за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от училище и на група ученици, които поради липса на интерес или ниска мотивация не посещават редовно учебните занятия, имат пропуски в знанията си, допускат

неизвинени отсъствия или търсят начини за неправомерно извиняване на отсъствията си. При тези ученици се наблюдават негативни прояви по отношение на дисциплината и междуличностното общуване в училище.

Както през първия учебен срок, така и през втория учебен срок обект на специално внимание са и учениците, при които:

- се наблюдава липса на родителски контрол, немотивирани са и са с нисък социален и образователен статус, които през предходната учебна година са допусkali повече от 5 неизвинени отсъствия), както и такива с подобни проблеми през настоящата година
- са налице системни пропуски по даден учебен предмет и/или за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа;
- срещат затруднения, индикирани чрез срочна оценка слаб (2) или три последователни текущи оценки слаб (2).

Въпреки съдействието от страна на институции (*като отделите за „Закрила на детето“ към Дирекции „Социално подпомагане“ – гр. Самоков МКБППМН и др.*) спрямо някои ученици бе постигнат успех с променлив характер.

В изпълнение на училищната програма от страна на училището са предприети мерки, както следва:

Административни мерки и работа с институциите за превенция на отпадането:

- Отразяване на движението на учениците, проследяване на преместването, писма от/до приемащите училища и общини по местата на преместване на учениците.
- Наложени санкции от ПС за неизвинени отсъствия на 5 ученици.
- Подаване на информация за ученици, допуснали повече от 5 отсъствия по неуважителни причини – за 30 ученици.
- Търсене на съдействие от кметове по места за установяване на контакт с родителите по местоживееене и обсъждане на мерки и действия за коригиране поведението на ученика – 2 писма.
- Контрол на редовността на воденето и отчитането на отсъствията на учениците от учители и класни ръководители, коректно отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация.

•

Възпитателни мерки за превенция на отпадането:

1. Работа с учениците:

- Изготвяне на индивидуална оценка на учениците в риск от отпадане и своевременно вписване в училищния регистър на застрашените от отпадане ученици.
- Предприемане на индивидуални мерки и дейности за превенция на ученици в риск на ниво училище.
- Включване в дейности на училищния ученически съвет и създаване на подкрепяща среда – организиране на ученически пространства, забавни музикални междучасия, гледане и обсъждане на филми с учебно-възпитателна цел, провеждане на занятия по подхода „връстници обучават връстници“ и др.
- Паралелкови дейности и изяви за превенция на отпадане и работа с деца в риск съгласно плановете на класните ръководители.
- Индивидуална и допълнителна работа с учениците с отсъствия – консултации, беседи, възлагане на персонални задачи, стимулиране на положителни постъпки и изяви.

- Включване на учениците в риск от отпадане в извънкласни и извънучилищни дейности – участие в училищни празници, организиране на спортни празници и състезания, екскурзии, участие в патриотичната програма на Община Самоков, съвместни инициативи с библиотеките, читалищата и др.
- Установяване на диалог училище – институции, имащи отношение към проблема и провеждане на съвместни инициативи с МКБППМН, инспектори от ДПС-МВР.

2. Работа с родителите

- Запознаване на родителите с нормативните актове и училищни документи (ПДУ, мерки и др.), засягащи техните задължения и отговорности, както и дейности по превенция на ранното напускане на училище.
- Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите-партньори на училището.
- Индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.

3. Работа с педагогически специалисти и непедагогически персонал

- Изготвени училищни документи, насочени към подобряване на организационно-административната култура на длъжностните лица.
- Предизвикателство: Подобряване на цифровите умения на учителите и учениците, вкл. осигуряване на подходящо цифрово съдържание за всички нива на образование за учене в електронна среда

Допълнителни мерки

През 2020 г. пандемията COVID-19 отвори нов набор от предизвикателства пред образователната система, като например осигуряването на цифрова трансформация на образователната система, преминаването към обучението от разстояние в електронна среда за неопределен период от време. Макар българската система да се справи доста добре предвид обстоятелствата, предизвикателство бе принципно недостатъчната подготовка на българските учители за максимално ефективно преминаване в обучение от разстояние в електронна среда (ОРЕС). Всичко това следва и може да се адресира само с дългосрочни и комплексни интервенции. Повсеместният и качествен достъп на учениците до оборудване и интернет връзка, особено на тези от уязвими групи, е предизвикателство, което се отразява и на нивата отпаднали ученици.

Основното предизвикателство пред училището през новата учебна 2021-2022 година ще бъде подсигурирането на здравето и на нормалното протичане на учебния процес в условията на пандемията от covid-19.

- Запознаване на учители и помощния персонал с Насоките за работа на системата на училищното образование в условията на covid-19.
- Обсъждане на правилата, които ще бъдат спазвани на училищно ниво и задълженията на всеки един спрямо тези правила
- Проучване на ученици, които понастоящем нямат подходящи устройства за обучение от разстояние в електронна среда.
- Активно използване на образователните медиатори, както и на Родителите от Обществения за съдействие при включването на всички ученици в дистанционно обучение.

В резултат на изпълнението на програмата през учебната 2020/2021 година може да се направят следните **изводи**:

1. Прилаганите мерки са оказали очакваното възпитателно въздействие и броят на допуснатите отсъствия, както и учениците, носители на отсъствия, е значително по-малък в сравнение с предходните години.

2. Повишила се е организационно-административната култура на учителите и класните ръководители по отношение на регистрирането и отчитането на отсъствията на учениците.

3. Програмата си поставя за цел да създаде работещ модел за намаляване на отпадането в училище, повишаване на мотивацията за образование на ученици и родители, създаване на приемаща мултикултурна среда и въвеждане на иновативни методи на работа, базирани на интрекултурни елементи, които да доведат до повишаване на образователните резултати на учениците.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

- Ограничаване на отпадането от училище и намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система чрез провеждане на целенасочена и ефективна училищна политика и координирани действия и мерки.
- Осигуряване на институционална подкрепяща среда спрямо ученици в риск от отпадане чрез създаване на положителни нагласи към образователния процес, изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Недопускане на ученици, отпаднали от училище или преждевременно напуснали образователната система.
- Създадени условия и повишена мотивация за посещение на училище.
- Подобряване на учебните резултати и осигуряване на своевременна и адекватна образователна подкрепа за развитието на учениците, включително на ученици от уязвими групи.

IV. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- Намаляване на отсъствията по уважителни и неуважителни причини с 10 % в сравнение с предходната учебна година:
  - брой отсъствия в края на срока/учебната година;
  - брой санкционирани ученици за отсъствия;
  - брой ученици с 5 и повече отсъствия по неуважителни причини;
- Подобряване на учебните постижения на застрашените ученици.
- Брой ученици в риск от отпадане, включени в училищни дейности.
- Брой родители, на които е оказана институционална подкрепа.

V. МЕРКИ И ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

Дейности за реализиране на мерките и политиките	Изпълнител/и	Срок
1. ПРЕВЕНЦИЯ И ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА		
1. Изготвяне на анализ и оценка на досегашната училищна програма за превенция на отпадането и намаляване на отсъствията от училище.	Директор	.....
2. Приемане на политики и мерки за превенция на отпадането от училище в съответствие с Областната стратегия за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система в област София.	Директор	.....
3. Сформиране на училищни екипи за подкрепа на личностното развитие на ученици в риск съгласно разпоредбите на ЗПУО и Наредбата за приобщаващото образование.	Директор	При необходимост през учебната година
4. Прилагане на нови подходи в работата с родителите: - участие в дейността на обществения съвет; - алтернативни родителски срещи; - съвместни дейности – по паралелки; - индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.	Класни ръководители	През учебната година
5. Включване в плана на класните ръководители на дейности за превенция на отпадане и работа с ученици в риск и техните родители.	Класни ръководители	.....
6. Включване на учениците в риск от отпадане в специфични училищни дейности: - за изява на творческия им потенциал – училищни празници, състезания, конкурси и др.; - инициативи, насочени към гражданско, екологично, патриотично възпитание; - свободен достъп до училищна спортна база; - за превенция на рисковете и здравословни житейски избори.	Ръководители на групи, учители	През учебната година
7. Създаване на подкрепяща среда за учениците със специални образователни потребности (СОП) и условия за приобщаващо образование за ученици в риск от отпадане: - изготвяне на индивидуални учебни програми и планове за подкрепа за личностното развитие на учениците в риск и с ниска мотивация; - консултиране и допълнителна работа; - целенасочена подготовка за НВО; - недопускане на прояви на агресия и тормоз.	Учители от училището и РЦ за подкрепа на процеса на приобщаващото образование	През учебната година

8. Повишаване обхвата на учениците, включени в ЦОУД и осигуряване на условия за ефективното ѝ провеждане.	Класни ръководители, учител в група	През учебната година
9. Дейности на ученическия парламент и ученическите класни съвети в подкрепа на ученици в риск от отпадане вкл. и по подхода „Връстници обучават връстници“.	Педагогически съветник, ръководство на ученическия парламент	През учебната година
2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ		
1. Повишаване на уменията на педагогическите специалисти за: - работа с ученици с различни обучителни затруднения; - успешно взаимодействие между училището и семейството.	Главни учители	Съгласно плана за квалификация
2. Осигуряване на безплатен транспорт на всички пътуващи ученици.	ЗД по АСД	
3. Подобряване на цифровите умения на учителите и учениците, вкл. осигуряване на подходящо цифрово съдържание за всички нива на образование за учене в електронна среда		
4. Консултиране на учениците в риск и родителите им относно възможностите за продължаване на обучението във форми, различни от дневна форма на обучение.	Педагогически съветник	През учебната година
5. Ежемесечно подаване на информация в ИСРМ за ученици с 5 и повече неизвинени отсъствия.	Класни ръководители, Определено длъжностно лице за работа в ИСРМ	До 15-то число на месеца
6. Ежемесечно подаване на информация за отсъствията на учениците чрез информационната система на МОН – модул „Отсъствия“.	Директор	До 5-то число на месеца
7. Обхват на учениците, подлежащи на задължително училищно обучение и отразяване на движението на учениците;	ЗД по АСД	.
8. Съвместни дейности с Обществения съвет: - провеждане на родителски срещи за запознаване със законовите разпоредби, права, задължения и отговорности на всяка от страните по изпълнение на държавната политика за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система.	Директор, Обществен съвет	През учебната година
9. Контрол по спазване на задълженията на учителите по регистриране на отсъствията на учениците, посещаемостта на учебните часове и извънучебните дейности.	Директор	Ежемесечно

10. Контрол по спазване на задълженията на класните ръководители за оформяне и отчитане на отсъствията на учениците.	Директор	Ежемесечно
11. Осигуряване на подкрепа на класни ръководители и учители в работата с ученици в риск: - консултации със специалисти и експерти от Д „СП“, МКБППМН, МВР-ДПС и др.	Педагогически съветник	През учебната година
12. Извършване на своевременна оценка на риска от отпадане и адекватна реакция спрямо ученици, застрашени от отпадане.	Класни ръководители	През учебната година
13. Уведомяване на институциите (Община, МКБППМН, Дирекция „Социално подпомагане“) за прилагане на законови лостове по отношение на родителите, които не осигуряват присъствието на децата си в училище.	Класни ръководители	При необходимост
14. Работа с родителите, които не осигуряват присъствието на децата си в училище: -информирание и консултиране на родителите по изпълнение на задълженията за осигуряване присъствието на децата им в училище, отговорности и превенция;	Класни ръководители	При необходимост

Настоящата програма за превенция на ранното напускане на училище е обсъдена и приета на заседание на Педагогическия съвет (Протокол № .... /.... .... 2021 г.) с участието на представители на Обществения съвет на училището и е утвърдена със Заповед № .... /.... .... г. на директора.

Изготвил: .....

/И.Атанасова/